TJÄNSTESKRIVELSE
2018-03-06
Miljönämnden

Remissversion Skogspolicy för Södertälje kommun

Dnr:

Ansvaret för skötseln av det kommunala skogsinnehavet överfördes från och med 2017 från Tekniska nämnden till Miljönämnden som har gett miljökontoret i uppdrag att göra en översyn av kommunens skogspolicy som antogs 2008.

Vidare framtogs riktlinjer för styrdokument i Södertälje kommun av Kommunstyrelsens kontor som blev fastställda av Kommunstyrelsen 2016-11-25 (KS 16/60). Enligt de fastställda riktlinjerna är en policy *ett kortfattat dokument på en övergripande nivå som anger principer för kommunens agerande i specifika, strategiskt viktiga områden. Policyn ska vara vägledande för beslut och styrning. I Södertälje beslutas en policy i kommunfullmäktige.*

Mot denna bakgrund har miljökontoret nu tagit fram ett förslag till remissversion av en reviderad skogspolicy som följer de nya riktlinjerna för kommunala styrdokument.

Förslaget till den reviderade skogspolicyn är framtaget med stöd av statliga LONA-bidrag. Bidraget har dels används för genomförandet av en omvärldsanalys gällande hållbar skogsskötsel, dels för konsultstöd under översynen och revideringsprocessen.

Som en del av revideringsprocessen genomfördes två fältbesök med efterföljande workshop där tjänstmän från olika kontor med uppdrag berörande skogsfrågor deltog. Under workshopen gjordes en kartläggning av utmaningarna utifrån verksamheternas olika uppdrag kopplad till skogliga frågor som sedan värderas och vägds in i det reviderade förslaget.

Miljökontoret föreslår att berörda kommunala verksamheter samt externa aktörer i kommunen ska ges möjlighet att yttra sig om remissversionen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2018-03-06
- Remissförslag - Skogpolicy för Södertälje kommun 2018-03-06

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Remissförslaget till skogspolicyn innehåller förslag till övergripande mål och skötselmetoder för skogen som ska säkerställa ett hållbart skogsbruk på lång sikt. Intäkter som genereras vid skötselåtgärder ska återgå till skogsförvaltningen vilket i nuläge även innefattar delfinansiering av skogsförvaltarens tjänst. För att främja de övriga miljö- och friluftsmålen som föreslås i remissversionen bör en översyn av finansieringen av skogsförvaltarens tjänst genomföras på sikt.I övrigt innehåller remissversionen inga förslag till konkreta åtgärder som behöver finansieras i anslutning till det att skogspolicyn antas.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

Miljönämnden beslutar

1. Att godkänna miljökontorets remissförslag till skogspolicy för Södertälje kommun.
2. Att uppdra åt miljökontoret att remissförslaget skickas till berörda kommunala verksamheter och externa aktörer för möjlighet till yttrande.
3. Att uppdra åt miljökontoret att därefter återkomma till miljönämnden med ett förslag till bearbetad version av skogspolicyn att föreslå för antagande av kommunfullmäktige som därmed ersätter den befintliga skogspolicyn.

Helena Götherfors
Miljöchef

Tim Lux
Gruppchef Naturcentrum

Handläggare: Tim Lux
Gruppchef Naturcentrum
Miljökontoret
Telefon (direkt): 08-523 033 60
E-post: tim.lux@sodertalje.se

Södertälje kommun

REMISSUTGÅVA

SKOGSPOLICY

FÖR SÖDERTÄLJE KOMMUN

ENETJÄRN NATUR 2018

Innehåll

Kommunens skogspolicy 3

Inledning – varför en skogspolicy? 4

Vem ansvarar för kommunens skogar? 5

Skogen är viktig för oss 5

Vi ska förvalta skogen på ett ansvarsfullt sätt 6

Du ska kunna vara delaktig 7

Övergripande mål 8

Skogens biologiska mångfald och ekosystemtjänster 9

Naturvärden ska bevaras och stärkas 9

Skogens ekosystem är mångfunktionella 9

Skogsupplevelser - skogen ska vara tillgänglig för alla 10

Naturupplevelser och friluftsliv i skogen 10

Skogen ska vara tillgänglig och du ska känna dig trygg 10

Skötsel – så tar vi hand om skogen 11

Målinriktningar för skogsskötsel 11

Skötselmetoder 12

Rekreationshuggning 12

Hyggesfri skogsskötsel 12

Naturhänsyn 13

Kommunikation och information - vi vill skapa dialog 14

Vi når bäst resultat om vi arbetar tillsammans 14

Uppföljning – varje år följer vi upp våra åtgärder 15

REMISSUTGÅVA

Kommunens skogspolicy

År 2017 överfördes ansvaret för förvaltning av det kommunala skogsinnehavet från tekniska nämnden till miljönämnden som gav miljökontoret i uppdrag att revidera kommunens Skogspolicy (antagen 2008). I samband med uppdraget sökte miljökontoret statliga LONA-medel för revideringsprocessen. Medlen blev beviljade för genomförande av en omvärldsanalys av andra kommuners arbete med skogsförvaltning samt för samberedningsprocessen med konsultstöd.

Omvärldsanalysen genomfördes under hösten 2017 och innehöll ett studiebesök till en annan kommun där politiker och tjänstemän från de berörda nämnderna och kontor deltog. En mindre tjänstemannagrupp deltog även på en konferens om naturvård och skogsskötsel. Konsultföretaget Enetjärn Natur har lett processen med att revidera skogspolicyn. Under januari 2018 ordnades fältbesök samt en efterföljande workshop där tjänstemän från de berörda kontoren deltog. Under workshopen inhämtades allas synpunkter och utmaningar med beröring till skogsfrågor utifrån verksamheternas olika uppdrag som har vägts in i revideringsarbetet.

REMISSUTGÅVA

LOkala NAturvårds satsningen

Södertälje kommun
Miljökontoret
Naturcentrum

Naturcentrum@sodertalje.se

Inledning – varför en skogspolicy?

Södertälje kommun äger och förvaltar ca 3500 hektar skog på kommunal mark. Skogsägare omfattas av olika lagar och regler som styr skötseln av skogen, däribland Skogsvårdslagen (1979:429). Södertälje kommuns skogspolicy beskriver och klargör övergripande mål och principer för kommunens skogsförvaltning . Policyn fungerar därmed som beslutsunderlag och stöd för att informera kommunens invånare samt övriga berörda aktörer om kommunens skogsförvaltning.

REMISSUTGÅVA

Vem ansvarar för kommunens skogar?

Av kommunens ca 3500 hektar skogsmark ligger majoriteten i anslutning till kommunens tätorter. En mindre del skogsmark ligger inom detaljplanelagd mark samt inom kommunala naturreservat och omfattas inte av denna policy. Ansvaret för skogsförvaltningen ligger sedan år 2017 under miljönämnden och innebär att planera och genomföra skötsel i skogen för att uppnå målen.

Skogen är viktig för oss

Skogen i Södertälje kommun är värdefull för oss alla på många sätt. Den erbjuder möjlighet till rekreation och friluftsliv, vilket förbättrar folkhälsan och ökar kommunens attraktionskraft. I skogen finns också en mångfald av växter, svampar och djur som gör skogen rikare och mer levande. Skogen har även en viktig funktion som spridningskorridor för växter och djur som kräver stark hänsyn vid samhällsplaneringen.

Detta är av särskilt vikt inom de utpekade gröna kilarna (www.rufs.se) samt i tätortsnära områden med svaga ekologiska samband.

Skogen levererar dessutom många ekosystemtjänster som Södertälje kommun strävar efter att upprätthålla och utveckla. Träden som råvara kan fungera som förnyelsebar resurs exempelvis genom att virke används som bygg- och konstruktionsmaterial.

Ekosystemtjänster

är grunden till vår välfärd och består av de produkter och tjänster som naturens ekosystem bidrar med och som bland annat stärker människors välbefinnande.

REMISSUTGÅVA

Vi ska förvalta skogen på ett ansvarsfullt sätt

Ett viktigt övergripande mål för vår kommun är en hållbar samhälls-utveckling. Därför ska vi sköta om skogen som naturresurs på ett ansvarsfullt sätt så att vi tar vara på de värden som finns i skogen. Den rika och varierade natur som finns i kommunen ska vi utveckla och förvalta väl. Flera av de nationella miljö- och friluftslivsmålen har beröring till skogen och tydliggör hur kommunen som skogsägare ska arbeta för att på bästa sätt bevara och utveckla de skogliga värden.

Södertälje kommuns skogsinnehav indelas i geografiskt samman-hängande områden (skiften). Av den totala arealen är cirka hälften produktiv skogsmark. Resterande områden är impediment, väg och kraftledningsgator eller skog med höga naturvärden, bl.a. nyckel-biotoper. Totalt sett har den kommunägda en hög medelålder med ca hälften på över 90 år. Trädslagen som dominerar är tall och gran.

REMISSUTGÅVA

Du ska kunna vara delaktig

Vi vill ge dig som bor i kommunen möjlighet att förstå vad vi gör och varför, och ge dig möjlighet att vara delaktig i vårt arbete. Det ska vi göra genom att informera om åtgärder som vi gör i skogen och genom att kommunicera de övergripande mål som vi har med skogsförvaltningen. Den här policyn är en viktig del i det arbetet.

Agenda 2030 och Levande skogar

Biologisk mångfald är en avgörande grund för jordens livsuppehållande system som vår nuvarande och framtida välfärd vilar på. Att säkerställa ett hållbart skogsbruk i enlighet med FN:s globala mål och de nationella miljömålen är därför centralt för vår kommuns utveckling.

REMISSUTGÅVA

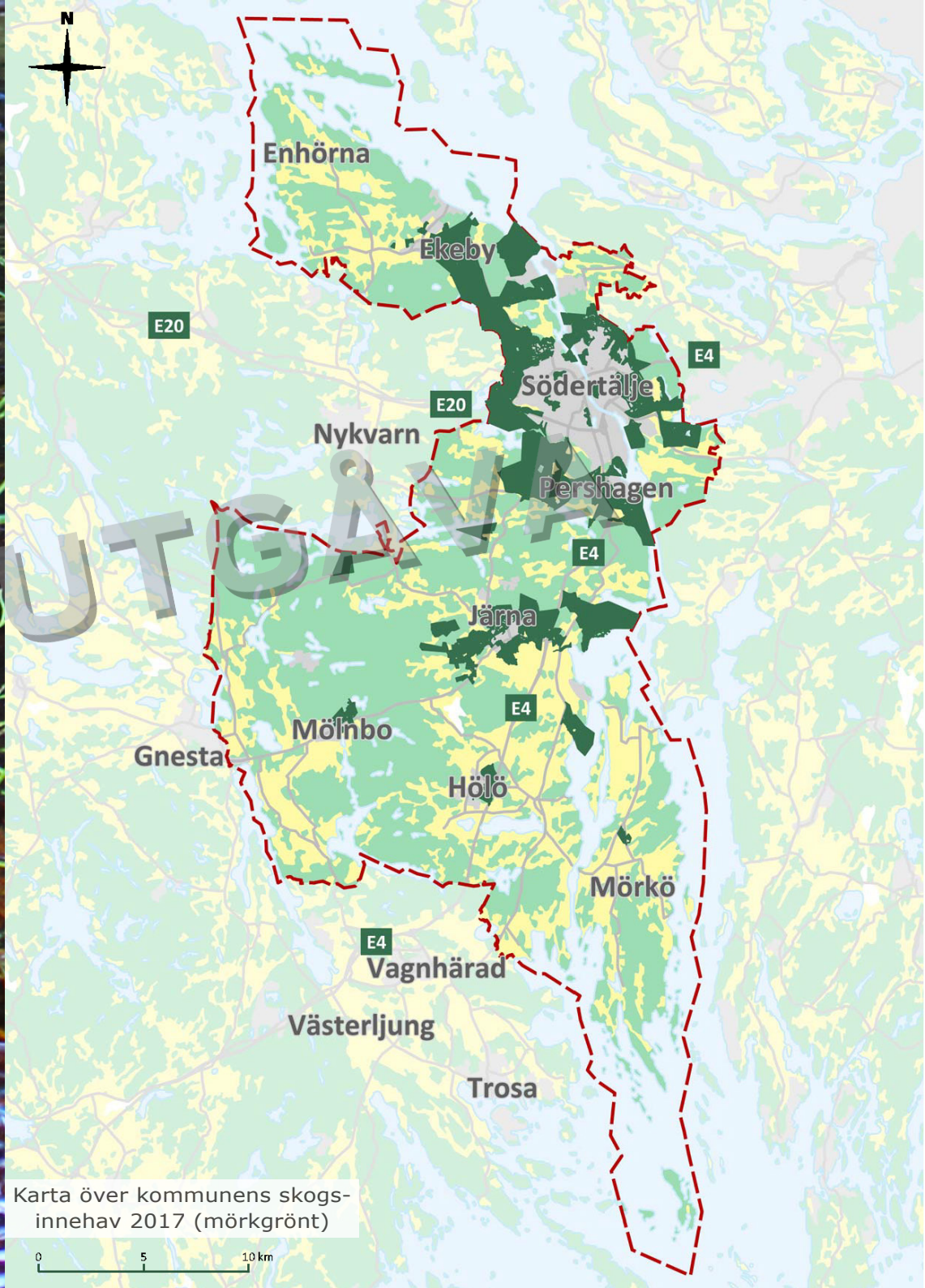

Karta över kommunens skogsinnehav 2017 (mörkgrönt)

Övergripande mål

Vi ska förvalta kommunens skogar på ett sådant sätt så att:

- skogens biologiska mångfald bevaras och utvecklas
- de ekosystemtjänster som kommunens skogar levererar upprätthålls och utvecklas
- möjligheterna till naturupplevelser, friluftsliv och turism stärks
- skogarna görs mer tillgängliga för kommunens medborgare och den upplevda tryggheten stärks
- de intäkter som genereras vid skötselåtgärder återgår till skogsförvaltningen för att säkerställa att de övriga målen uppnås.

REMISSUTGÅVA

Skogens biologiska mångfald och ekosystemtjänster

Naturvärden ska bevaras och stärkas

Områden som har höga naturvärden erbjuder miljöer där hotade och sällsynta arter kan leva kvar. Genom inventeringar får vi kunskap om var sådana områden finns för att vi ska kunna bevara och stärka dem. Ibland genomför vi åtgärder för att höja värden i naturen eller skapa lämpliga miljöer för hotade arter. Exempel på aktiva åtgärder är att ta bort granar för att lövträd ska växa sig stora eller att skapa död ved som blir en bra miljö för ovanliga insekter, svampar och fåglar. Vid mer produktionsinriktade åtgärder tar vi stor hänsyn till befintliga naturvärden. Ur ett landskapsperspektiv är det viktigt att spridningskorridorer för arter bevaras och att livsmiljöer inte isoleras. Särskilt värdefulla och känsliga miljöer är exempelvis vattendrag, våtmarker, hällmarker och lövskogar.

Skogens ekosystem är mångfunktionella

Skog, inte minst i tätortsnära lägen, bidrar till en mängd tjänster och produkter som bland annat bidrar till att stärka människors välbefinnande. Naturen är en källa till kreativitet och inspiration. Att vistas i naturen minskar stressreaktioner och får oss att må bra. Ekosystemtjänster som skogen bidrar med är exempelvis att rena vatten, reglera klimatet och fungera som kolsänka. Desutom utgör skogen en viktig livsmiljö för pollinerande insekter och produkter från skogen förser oss människor med livsmedel som bär eller viltkött samt trärråvaror.

Naturvärden

En skog med höga naturvärden utmärker sig på flera sätt. Det finns en stor variation med livsutrymmen för många olika arter och därmed kan skogen rymma en hög biologisk mångfald. Många gamla och döda träd, död ved eller en stor variation i skogens sammansättning exempelvis ålder och trädslag kan vara egenskaper som ger ett skogsområde höga naturvärden.

REMISSUTGÅVA

Skogsupplevelser - skogen ska vara tillgänglig för alla

Naturupplevelser och friluftsliv i skogen

Skogar som lockar till rekreation, friluftsliv och andra aktiviteter bidrar till en stärkt folkhälsa genom att fler människor använder skogen för att skapa ett aktivt liv. Skogen har också en viktig funktion i arbetet med att stärka invånarnas kunskap om skog och natur. Exempel på åtgärder är att skapa utflyktsmål med fina utsikts-platser, sätta upp informationsskyltar och anlägga vandringsleder eller grillplatser.

Skogen ska vara tillgänglig och du ska känna dig trygg

En tillgänglig och tilltalande närnatur bidrar till att göra Södertälje till en ännu attraktivare kommun att bo och leva i. Skogen ska vara trygg och säker att besöka och erbjuda en variationsrikedom. Arbete med information, tillgänglighet och en öppen dialog med invånarna är viktigt för att fler vill vistas i naturen. Exempel på åtgärder för att skapa en trygg och tillgänglig skog är tydliga ledmarkeringar, utglesning längs stigar eller fällning av träd som annars riskerar falla omkull.

MISSUTGÅVA

Skötsel – så tar vi hand om skogen

Skogens skötsel utgår från en skogsskötselplan som delar in skogen i skiften med olika inriktning gällande naturvårdshänsyn, rekreation och produktion. Inom alla kommunens skogar arbetar vi med naturhänsyn och naturvård där sådana värden finns eller där vi kan skapa dem.

Målinriktningar för skogsskötsel

- Förstärka naturvärden: Skogen ska skötas för att naturvärden och biologisk mångfald ska bevaras och främjas. Det kan även innebära att skogen lämnas för fri utveckling.
- Förstärka upplevelsevärden: Skogen ska skötas för att bevara och utveckla möjligheterna till rekreation och friluftsliv. Detta sker genom så kallade rekreationshuggningar och är den prioriterade skötselåtgärden i tätortsnära lägen. Skogens och trädens estetiska och rekreativa värde är överordnade produktionsmålet.
- Hållbar produktion: Skogen ska skötas för att främja vitala och friska skogar där ekonomiska mål och miljömål integreras. Denna inriktning prioriteras i skogsområden längre bort från tätorten. Stark hänsyn tas till befintliga natur- och rekreationsvärden.

REMISSUTGÅVA

En skogsbruksplan

är ett verktyg som fungerar som ett planeringsunderlag för skogsbruket på en skogsfastighet och innefattar främst avverkningar och skogsvårdsarbetens fördelning i tid och rum. En grön skogsbruksplan är en plantyp vilken visar hur produktions- och miljömål kan förenas på en fastighet. Kommunens skogsförvaltare använder ett digitalt kartverktyg som planeringsunderlag.

Skötselmetoder

Rekreationshuggning

Skötselåtgärder som syftar till att skapa variation, säkerhet och trygghet i skog som används för upplevelser och rekreation kallas för rekreationshuggning. Exempel på åtgärder är utglesning av täta skogsbestånd i anslutning till stigar för att skapa möjlighet till sikt. Åtgärden bidrar till en tryggare känsla för den som använder området. Ett annat exempel är att skapa gläntor genom att hugga bort träd inom en mindre yta.

Hyggesfri skogsskötsel

Hyggesfri skogsskötsel innebär att inom ett och samma skogsområde avverkas aldrig samtliga träd på en och samma gång. I stället sker avverkningar med ca 20-30 års mellanrum och en viss andel av träden avverkas. Det vanligaste är att ungefär 30-40 procent av den befintliga trädvolymen avverkas jämt fördelat över ett område. Vid hyggesfri skogsskötsel sker inte någon markberedning och nyplantering av skog. Nya träd växer istället succesivt upp i de luckor som skapas vid avverkning genom att frön från omgivande träd sprids och gror till plantor, så kallad naturlig föryngring.

ISSUTGÅVA

Naturhänsyn

Naturhänsyn kan dels handla om att skydda och freda områden med höga naturvärden t ex som biotopskydds-område eller genom att lämna delar orörda i form av så kallad miljöhänsyn i samband med avverkning. Naturvård kan också vara aktiva åtgärder för att utveckla naturvärden inom ett område t ex röjning av sly som inte gynnar naturvärdena eller att hugga bort barrträd för att gynna lövträd.

REMISSUTKAST

Nyckelbiotop

är skogsområden med mycket höga naturvärden. Områdena fyller en viktig funktion i bevarandet av skogens hotade växter och djur.

Kommunikation och information - vi vill skapa dialog

Det är viktigt att kommunikation och information både till allmänheten och inom kommunens organisation fungerar bra. Genom att informera om de åtgärder som vi genomför i skogen kan vi skapa en större förståelse för vårt arbete. Dina synpunkter kan i sin tur bidra till att utveckla vårt arbete med att sköta skogen.

Den som ansvarar för förvaltningen av skogen informerar inför skötsel-åtgärder i skogen genom att lägga ut information på kommunens webbplats och genom att sätta upp skyltar i det berörda området. Nära tätbebyggda områden skickar kommunen även ut information till de boende som framförallt är berörda.

Vi når bäst resultat om vi arbetar tillsammans

För en fungerande skogsförvaltning i kommunen är det viktigt med intern kommunikation och samverkan. De områden som är prioriterade för samarbete är naturvård, samhälls-planering samt kultur och fritid då tjänstemän inom dessa områden arbetar med frågor som nära angränsar mot förvaltningen av kommunens skogar.

REMISSUTGÅVA

Uppföljning – varje år följer vi upp våra åtgärder

Varje år uppdateras skogsbruksplanen (digitalt) av den som ansvarar för skogsförvaltningen med de åtgärder som har genomförts. I Miljönämndens årsredovisning beskrivs vilka resultat som har uppnåtts under året utifrån
målen i denna policy. Alla planerade åtgärder integreras och förankras i
enhetens årliga arbetsplan.

Skogspolicyn gäller tillsvidare och revideras vid behov, i enlighet med kommunens riktlinjer för styrdokument (KS 16/60).

REMISSUTKAST

Södertälje kommun

REMISSUTGÅVA